

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LUBLJANA, dne 3. julija 1923.

ŠTEV. 76.

Monstre proces v Mariboru.

V zadnji številki smo na kratko poročali o obtožbi vseh špeceristijskih trgovcev v Mariboru, o kateri je dnevno časopisje že meseca maja in junija parkrat zabeležilo kratko vest, ne da bi bilo prineslo kake podrobnejše podatke. Ne vemo ali se je to nejasno poročilo podalo namenoma ali iz površnosti. Ker pa je zadeva za vse trgovstvo v Sloveniji principijelnega značaja in ker je karakteristična ilustracija neznosne atmosfere, ki vlada napram trgovstvu v Sloveniji, smatramo za dolžnost, da vso našo gospodarsko javnost podrobneje informiramo na kak način se preganja danes trgovce in kakšne nečuvne krivice se jim prizadeva.

PREGANJANJE TRGOVSTVA.

Napeto razmerje med mariborskim trgovstvom in policijo vlada že nekako od druge polovice februarja letošnjega leta, ko je policija nenkrat iz res neverjetno malenkostnih vzrokov ovadila kakih 30 trgovcev, ki so bili vsi v prvi instanci kaznovani z denarno globo in zaporom. Navedli hočemo nekoliko konkretnih primerov, kako se je ovajalo trgovce:

Trgovec J. L. na glavnem trgu v Mariboru je bil ovaden, da 1. srajca, ki je visela na vratih njegove trgovine ni bila opremljena s ceno. Obzodba 150 Din in 24 ur zapora.

Trgovec A. T. istotam, je imel pri treh izloženih parih čevljev samo en par označen s ceno in pri vratih mu je manjkala na enem komadu hlača, kar se je zelo lahko zgodilo, ker ljudje ogledujejo blago in hodijo mimo ter listek odpade. — Kazen 300 Din in 24 ur zapora.

Trgovec F. M. istotam, je ravno kar preurejeval izložbo in so manjkali v celi izložbi še na treh komadih blaga cene, ker se izložba ni bila gotova. Kazen 300 Din in 24 ur zapora.

Trgovec I. T. je imel pri treh enakih jopičih, ki so viseli med vrati, samo na srednjem označeno ceno, ki je veljala za vsakega teh treh komadov, a bil je radi tega, da druga dva jopiča nista bila zaznamovana s cenami še posebej kaznovan s 100 Din kazni in 24 ur zapora.

Veletrgovec J. N. S., ki ima v svoji trgovini 12 izložb, je bil ovaden, da v eni izmed teh izložb, ki obsegajo nebroj izloženih predmetov, na enem paru naramnic in na treh svilenih kravatah, ki spadajo mimogrede omenjeno sicer med luksuzno blago, niso bile označene cene, kar ni odgovarjalo resnici, ker so bili listki le slučajno odpadli iz predmetov in ležali v izložbi na tleh. Kljub temu kazen 300 Din in 24 ur zapora.

Navedli smo par slučajev in navedli bi jih lahko še par ducatov. — Menimo, da je vsak komentar odveč, ker si bo vsak trezen in razsodben človek lahko napravil uničujočo sodbo o postopanju naših oblasti napram trgovstvu.

POSLEDICE PROTESTA.

Ni čuda, da je tako postopanje napolnilo mero potrpežljivosti do vrha, in da je trgovstvo na zborovanju, dne 27. februarja dalo v primestni resoluciji duška svoji ogorčenosti nad brezpravnim trgovstvom v naši demokratični državi.

Ta resolucija je bila seveda užaljena policiji povod za novo ovadbo

in je na to državno pravdnštvo obtožilo po § 104 srbsk. kaz. zakona osebno gremijalnega načelnika gospoda Vilko Weixla, ki resolucije ni niti predlagal, marveč ki je samo slučajno vodil dotično zborovanje, češ, da je na nedovoljen način kritiziral delovanje oblasti in žalil oblastvo in javne uslužbenke.

Ugotavljamo, da se celi dve leti po Vidovdanski ustavi sme pri nas nemoteno in nekoznovano ruvali proti državi, proti vojaštvu, agilirati in proglašati republiko, norčevati se iz ustavne organizacije države in uprave in da se je to dogajalo tudi v okrožju mariborskega državnega pravdnštva; toda to seveda ni kaznjivo, niti ni nevarno in državna policija in državno pravdnštvo ni nikdar čutilo potrebe, da poseže vmes.

Toda, ko je brezpravnih trgovcev, katerega edina naloga je, da obračunje in deluje za to, da se mu ves dobiček na konec od strani davčnih uradov konfiscira na račun davkov in doklad ter drugih dajatev, povzdigne svoj glas, da protestira proti tako nečuvnemu poniževanju celoga stanu, tedaj je to postalo državi nevarno in oblasti so obsodile gremijalnega načelnika za resolucijo, ki jo je sprejela skupščina trgovcev, obrtnikov in industrijev iz raznih krajev Štajerske na omenjenem sestanku v Mariboru na 2.000 dinarjev globe.

SESTANKI SPECERISTOV.

Dan na to, 28. februarja je imela sekcija špeceristov pri gremiju svoj redni sestanek, katerega namen je bil, kakor smo že v zadnjem članku poročali, ugotoviti nabavne cene detajlistov in porazgovoriti se o kalkulaciji in uravnanju cen za detajlno trgovino. Ugotavljamo še enkrat, da se taki sestanki vršijo že leta in ne samo v Mariboru, marveč pri vseh večjih gremijih in da ni nikdar prišlo vsled tega do kakega incidenta. — Nikdar ni čutila vsled tega policija ali pa državno pravdnštvo povoda, da bi obtoževala celo sekcijo špeceristov vsled takih sestankov radi nedopustnih in kaznivih dogovorov v svrhu povišanja cen na škodo konzumenta.

Sedaj je pa naenkrat užaljena policija, da se je trgovec upal spregovoriti besedo o njenem postopanju, videla v tem sestanku prestop po zakonu št. 43 iz leta 1870 in predložila ovadbo drž. pravdnštvu o kaznivem dogovoru trgovcev in državno pravdnštvo je na to uprizorilo sedanjí monstre-proces po čl. 9 zakona o pobijanju draginje.

V naslednjem hočemo na podlagi procesnega materiala z avtentičnimi številkami dokazati v čem leži stvar. Na sestanku se je konstatiralo, da je v drugi polovici februarja v veletrgovini nastopila pri sedmih živilih potrebščinah podražitev cen in da so koncem februarja nabavljene zaloge mnogo dražje, da se torej morajo vsled tega prodajne cene za detajlno trgovino uravnati na njih podlagi. Pri enem predmetu se je ugotovilo znižanje, pri več nadaljnjih predmetih pa nikakih izprememb.

MARČNE PRODAJNE CENE.

Torej je že iz tega razvidno, da je imel ta sestanek namen revidirati in regulirati cene v skladu s tržnim položajem.

Na podlagi tozadevnega razgovora so bile ugotovljene kot povprečne prodajne cene za detajlno trgovino, počenši od 6. marca 1923 naprej za:

domačo masl 41 Din (poprejšnja prodajna cena 39 Din);

najfinejšo domačo masl 42 Din (poprejšnja prodajna cena 40 Din);

sladkor v kockah 26 Din (poprejšnja prodajna cena 24 Din);

kristalni sladkor 24 Din (poprejšnja prodajna cena 22.50 Din);

prvovrstno namizno olje od 30 do 32 Din (poprejšnja prodajna cena 27.50 Din);

frankovo cikorijo 26 Din (poprejšnja prodajna cena 24 Din);

schichtovo milo 21 Din (poprejšnja prodajna cena 19 Din);

zlatorogovo milo in gazela - milo 20 Din (poprejšnja prodajna cena 17 Din);

petrolej fini, beli 7.50 Din (poprejšnja prodajna cena 8 Din);

moka dvojnoosra 8 Din;

moka št. 0 7.75 Din in

moka za kuho 7.50 Din.

DOBIČKI TRGOVCEV.

Že pri poizvedovalnem zaslišanju na policiji je izjavil načelnik sekcije špeceristov gosp. Vid Murko, da so zgoraj navedene nove prodajne cene tako nizke, da zasluži trgovec pri moki komaj ca 1%, ki ga mora plačati kot prometni davek, včasih pa niti tega ne, pri masli ca 5% in pri sladkorju pa 2 do 4%. Kljub tej protokolarni izjavi načelnika sekcije je državno pravdnštvo gnalo stvar naprej, namesto da bi jo vrglo v koš. Pa tudi dobro! Imamo vsaj en historičen dokument več, kako se pri nas pospešuje gospodarstvo.

Obtoženi trgovci so predložili fakture po katerih stane en gros cena za dvojnoostro moko iz mariborskega velemlina dne 22. februarja 7.70 Din in 7 Din za navadno belo moko. Fakture za milo znamke »Gazela« je po raznih sklepih dobavljeno dne 23. februarja direktno iz tovarne po 19 Din. Sladkor je bil kupljen glasom ene fakture z dne 6. marca od veletrdke iz Maribora v kockah po 24.50 Din, kristalni pa po 22.50 Din. Faktura za bučno olje z dne 3. marca se glasi na 36.25 Din.

Znana solidna mariborska trdka J. Schweighofer je sestavila in predložila sodniji seznam nakupnih in prodajnih cen začetkom marca in iz njega vidimo, da je:

	kupila	in	prodala
masli	37.50	40.—	do 41.50 Din
sladkor kocke	25.50	25.—	do 26.— Din
sladkor krist.	22.50		po 24.— Din
jedilno olje	31.—		po 32.50 Din
moka	7.70	7.25	do 8.— Din
milo	19.—		po 20.— Din
petrolej	6.50		po 7.— Din

To so torej oni oderuški dobički vsled česar mora 70 trgovcev na založno klop. Mislimo, da je to mogoče samo v Sloveniji! Smatrali smo za potrebno navesti vse te podrobnosti, da vidi vsa javnost, kako stvar stoji in da ne bo vsled pomanjkljivih poročil časopisov kombinirala napako v neinformiranosti. Sedaj pa pričakujemo in apeliramo na lojalnost dnevnega tiska, ki je prineslo notico o obtožbi mariborskih trgovcev, da bo svoja poročila izpopolnilo z gornjimi podatki in dokumenti.

TRŽNI CENIK.

Da je slika celotna podajamo še izvleček iz oficijelnega tržnega cenika mariborskega magistrata z dne 1. marca 1923, ki nosi podpis župana in v katerem so zabeležene sledeče povprečne tržne cene:

masl	40.—	Din
sladkor kristalni	22.—	Din
sladkor kocke	24.—	Din
moka 0	8.—	Din
moka 1	7.—	Din
milo	19.—	Din do 22.— Din
olje namizno	32.50	Din
olje bučno	34.—	Din do 38.— Din
petrolej	7.—	Din

Iz seznama vidimo, da pri nekaterih predmetih, kakor je na primer moka in milo sploh ni nikake razlike, pri drugih pa so difference le neznatne, kar se da, kakor smo že poprej dokazali, razlagati edino le s tem, da so trgovci blago različno nakupili. Sicer pa ni treba razlagati, da različne kvalitete in znamke blaga zahtevajo diferenciranje v cenah.

NEUTEMELJENOST OBTOŽBE.

Menimo, da je kvalifikacija prestopka po zakonu iz leta 1870/43 odnosen po čl. 9 zakona o pobijanju draginje podana šele tedaj, ako se trgovci dogovarjajo o povišanju cen v svrhu oderušstva odnosno povečanja dobička in ne iz stvarni hrazlogov, ter ustanavljajo nekake vrste kartel, ki naj izloči konkurenco in določa višje cene na škodo konzumentov.

V predmetnem slučaju pa so bile edinole dražje nabavne cene, torej stvarni, neovržno dokumentarno ugotovljeni razlogi povod regulacije in ugotavljanja detajlnih prodajnih cen, ne pa dobičkaželjnost in oderušstvo.

Pribijamo še enkrat, kakor smo že zadnjič omenili, da imajo na sestankih špeceristov določene cene le informativen značaj, takozvanih »ravnalnih cen«, kar je razvidno že iz tega, da je šfalo na cirkularju, ki ga je izdala sekcija vsem članom, izrečna klavzula, da naj vsakdo, kdor ne bi mogel ali hotel držati teh cen, to takoj naznani načelniku sekcije, da skliče nov sestanek sekcije. Toda državno pravdnštvo tega ni upoštevalo in vstrajalo do vratno na svoji obtožbi.

Mislimo, da obtoženo trgovstvo z mirno vestjo lahko pričakuje razprave, ki bo le ugotovila in dokazala, kako neznosna atmosfera in kakšna animoznost vlada v Sloveniji napram vsakomur, ki bi bil rad gospodarsko aktiven in ki si v današnjih nestalnih razmerah sploh še upa riskirati svoje premoženje v podjetja.

Zalostno je, da smo prišli tako daleč. Ni je v Sloveniji več oblasti, ki bi se zavzela za trgovca, da postane enakopraven državljan, ki bi napravila takemu početju in preganjanju konec. Kje si oddelek ministrstva trgovine in industrije?

Dr. Kukovec in dr. Žerjav, ki sta sodelovala pri donšanju tega zakona, sta imela pač drugačen cilj in namen pred očmi in sta najbrž res mislila, da bosta z njim zasegla resnične verižnike in navijalce cen. — Svarili smo jih tedaj in opozarjali, da lahko postane tak zakon pri poznani praksi naših izvrševalnih organov pravi monstrem, ki bo popolno-

ma zgrešil cilj in namen in ki bo le do skrajnosti razveljavil strasti in nasprotstva napram trgovstvu, konvenciji pa ne bo prinesel prav nikakih koristi. Nista nam hotela verjeti takrat. Zato jih prosimo danes, da si ogledata prakso izvrševanja zakona, kateremu sta kumovala.

In kaj naj bo končni cilj tega preračunavanja: Ubiti vsako veselje in smisel za podjetnost in pridobitnost! — Koliko nepotrebnega razburjenja, koliko procesnih stroškov, koliko skvarjenega veselja do dela, kaka izguba časa in energije za nič in zopet nič povzroča pri nas praksa »pobijanja draginje«.

Proračunske dvanajstine.

Proračunske dvanajstine so sprejete. — Nadomestujejo naj redni državni proračun za mesece julij, avgust in september t. l., ker uveljavljanje finančnega zakona za celo proračunsko dobo iz raznih razlogov ni bilo mogoče. Naravno naj bi imele dvanajstine edino namen nuditi državni upravi možnost v okviru dosedanjega proračuna pobirati davke v dosednji izmeri in pokrivati v isti izmeri tudi državne izdatke. Vendar se pri nas ravno z dvanajstinami uveljavlja izdatna nova davčna bremena. Tako nam je na primer zakon o proračunskih dvanajstinah za meseca marec in april 1922. prinesel vojni davek za l. 1920. Po tem vzorcu nam prinaša tudi sedanjí zakon o dvanajstinah poleg »kuluka« izdatno povišanje neposrednih davkov. Za to se je uporabil primitiven način linearne povišanja, ki pri različnosti davčnih sistemov v posameznih pokrajinah namesto obljubljenega izjednačenja davkov postruje razliko o obdavčitvi in nas še bolj oddaljuje od cilja: izjednačenja davčnih bremen.

Razloge, ki govore proti linearnemu povišanju neposrednih davkov po zakonih, ki veljajo v Sloveniji, je na zadnji plenarni seji trgovske in obrtniške zbornice v obliki posebne resolucije izčrpno navedel zbornični svetnik g. Zadravec. Gospod finančni delegat je resolucijo z njemu lastno stvarnostjo in temeljitostjo podprl in opozoril na kvarne posledice, ki bi jih imelo povišanje za nekatere davčne vrste v Sloveniji. Finančno ministrstvo pa, kot po navadi ni upoštevalo svarilnih glasov, ki so mu došli iz najkompetentnejših mest v Sloveniji, in je povišalo brez nadaljnjega diferenciranja zemljiški davek za pet dinarjev na vsak dinar davka in pribitka, ostale davke pa za 30% dosedanje izmere davkov in pribitkov. Od povišanja je izvzelo poleg davka na plače javnih nameščenecv edino invalidski davek in davek na poslovni promet. Dalje se od poviškov ne bodo pobirali dosedanjí državni pribitki in avtonomne doliade. O debati, ki se je vodila glede povišanja v narodni skupščini, smo izvedeli iz časopisja prav malo stvarnega. Dobili smo vtis, da je povišanje akt partizanske finančne politike, ki gre brez vsakih pomislekov preko vseh ugovorov, čeprav so še tako utemeljeni in stvarni.

Zemljiški davek se poviša na sedanjí šestkratno izmero. S tem se zviša davek na 100 K prvotnega katastrskega čistega donosa od 200 kron na 300 dinarjev. Ako in v koliko je ta povišek v skladu s povišanimi dohodki iz zemljiške posesti, se razvidi iz tega, da znaša na štirikratno izmero povišani katastrski čistí donos od joha najboljšje njive v ljubljanski okolici 104 K, od joha najboljšega travnika v kranjskem okraju 128 K in od joha najboljšega vinograda v ptujskem okraju 200 K. — Vinogradnik v ptujskem okraju pla-

Mariborska policija je bila skozi leta gluha in slepa za vse navijanje cen, ki se je dogajalo na živinskih sejmiščih, za vse trgovanje po hotelskih sobah, kavarnah in zakotnih lokalih in niti danes ne vidi neštevilnih verižnikov, ki delajo trgovcem umazano konkurenco. Inozemci so jim sakrosanktni in ko se je davčni organ enkrat osmelil obdavčiti inozemskega verižnika, zadostoval je en sam telegram nekega inozemskega poslanika v Beogradu, da je padla cela naša finančna uprava na hrbeč in proseč odpuščanja, kapitulirala pred inozemci. Le tako dalje! Uspehi ne bodo izostali!

ča torej od enega joha vinograda sedaj 100 K zemljiškega davka, v bodoče bo pa plačal 150 Din, kar znači povprečno le okoli 5% obremenitev doseženega čistega donosa.

Veliko neugodnejšo sliko pa kažejo poviški pri drugih davkih. Posebno težko se bo občutil povišek pri hišno-najemnem davku, pri posební pridobitni in pri dohodnini.

Radovedni smo, kako naj plača javni nameščenec nanj prevajeno povišanje hišno-naj. davka, ko njegovi prejemki niti z daleka ne dosežajo eksistenčnega minima. In posebna pridobnina? Že sedaj odganjajo visoka davčna bremena v zvezi z visokimi avtonomnimi doliadami podjetja iz Slovenije. Ne onemogočavajo le ustanovitve novih podjetij, ampak silijo celo stara, že obstoječa podjetja, da nekatera že resno premišlujejo, ali bi jim ne kazalo ravno zaradi visokih davčnih dajatev prenesti sedeže izven Slovenije.

Posebna pridobnina, ki jo plačuje predvsem industrija, dosega brez avtonomnih doliad od davčne podlage sedaj 27%, v bodoče bo pa dosegla 35.1%. Pri tem dejanskem položaju torej ne more biti govora o preobremenitvi zemljiških posestnikov.

Končno tudi davčna lestvica za dohodnino ne vsreža več izpremenjenim razmeram in dosega že sedaj tudi v najnižjih stopnjah izmero, ki ni več v skladu s plačilno zmoglostjo davčnih zavezancev. Davčni zavezanci, ki so imeli v predvojnem času 120.000 K letnih dohodkov, so bili že redki in so spriči takratnih cen brez vsakih žrtv plačali na ta dohodek odpadajočo dohodnino po 6181 K. — V vojnem času se je ta davek povišal za nadaljnjih 90% in dosegel izmero 11.743 K 90 v. Sedaj znači dohodek 120.000 K letno eksistenčni minimum in s kako težavo si mora davčni zavezanec odtrgati nad enomesečni dohodek, da zadosti svoji davčni dolžnosti! Težave, ki jih povzroča plačilo sedanjí izmere davka, se bodo pa še povečale, čim se začne pobirati še 30% povišek.

Poleg teh davkov se bo povišala za 30% tudi občna pridobnina, o kateri je na zadnji plenarni seji trgovske in obrtniške zbornice zborní svetnik g. Lenarčič poročal, da se jo namerava za prihodnji dve leti izdatno povišati. Že takrat je sprejela zbornica resolucijo, da se opusti povišanje glavne pridobninske vsote in jo določi v izmeri predpisa občne pridobnine po stanju dne 1. junija 1923. Po 30% linearnem povišanju občne pridobnine moramo tembolj vztrajati na takratnem stališču in pričakujemo, da bo tudi finančna uprava v polnem obsegu upoštevala zbornično resolucijo in opustila nadaljno povišanje občne pridobnine, kolikor se ne bo že linearno povišala.

„PEKATETE“, to je jed!
Rad jih je gospod in kmet!
So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Rudarstvo v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

Skupna vrednost rudniške produkcije — upoštevaje vrednost obogatitih rud — je znašala 310 milijonov 880.317 Din (+ 154.096.774 dinarjev ali 98.29%), vrednost produkcije topilnic in tovaren pa 72 milijonov 882.296 Din (+ 56.235.976 Din ali 337.83%), celokupna produkcija rudnikov, topilnic in tovaren torej 383.762.613 Din (+ 210.332.750 Din ali 121.26%).

Če se odtegne od skupne vrednosti produkcije vrednost rud in drugih v topilnicah in tovarnah predelanih surovin v znesku 53.355.918 dinarjev, ostane čista vrednost rudniške in plavžarske ter tovarniške produkcije v znesku 330.406.695 Din (+ 161.972.071 Din ali 96.16%).

5. PORABA MATERIJALA V RUDNIKI.

Med materijalom, ki so ga porabili rudniki, stoji na prvem mestu kurivo, to je pretežno premog s ca 20.000.000 Din vrednosti, na drugem mestu jamski, gradbeni in drugovrstni rudniški les, katerega se je porabilo ca 4.000 vagonov, potem železni materijal v vrednosti nad 10.000.000 Din in še le na to ostali gradbeni materijal, razstreliva, mazila itd.

Pri vseh rudnikih se je porabilo: 78.083 m³ in 1.416.195 komadov jamskega, gradbenega in drugega rudniškega lesa v skupni vrednosti 18 milijonov 413.927 Din; 1.971.712 kg železnega in jeklenega materijala v vrednosti 10.204.963 Din; drugega gradbenega materijala kakor: opeke, apna, cementa, peska, gramoza, strešne lepenke, glinastih in cementnih cevi itd. v skupni vrednosti 7.295.185 Din; vseh razstreliv v vrednosti 9.551.911 Din; 763.982 komadov kavic, 521.409 komadov žarnikov, 677.892 m netilnih vrvic v skupni vrednosti 1.334.433 Din; razsvetljalnih in mazilnih sredstev 842.863 kilogramov v vrednosti 6.337.718 Din in slednjič 1.229.385 q in 959 m³ pri rudniških obratih porabljenega kuriva v vrednosti 19.911.277 Din. — Skupna vrednost vsega pri rudnikih porabljenega materijala je znašala 73.049.414 Din.

V topilnicah se je porabilo 36.332 stofov črnega premoga, 233.660 q rjavega premoga, 35.439 q koks, 412 q oglja in 240 m³ drv in 26.90 q surovega olja v skupni vrednosti 6.517.340 Din.

6. PREMOGOVNA INDUSTRIJA SLOVENIJE.

Po številu rudnikov, vrednosti produkcije in važnosti za industrijo

* Številke v oklepaju pomenijo: + napredek (povišanje) napram lanskemu letu in — nazadovanje (zmanjšanje) ter = neizpremenjeno.

stojte med našim rudarstvom na prvem mestu premogovniki za rujaví premog.

Od 50 (— 4) premogovnikov jih je bilo 34 (— 1) v obratu. Ti so pridobili z 10.195 moškimi, 794 ženskimi, 196 moškimi mladostniki in 31 ženskimi mladostniki delavci, skupaj 11.216 delavci in s 395 pazniki 15.543.316 stofov (+ 2.603.075 q ali 20.11%) rujavega premoga v skupni vrednosti 267.023.735 Din (+ 120 milijonov 263.116 Din ali 82.63%) po povprečni ceni 17.18 Din (+ 5.83 D) za 1 q na pridobivališču.

Pri 1 premogovniku, ki ni bil v obratu, je bilo dalje zaposlenih za pripravljala oziroma vzdrževalna dela 8 moških delavcev.

Na enega izmed 11.216 (— 656) delavcev produktivnih premogovnikov odpade od cele produkcije povprečno 1.386 q (+ 296 q) rujavega premoga v vrednosti 23.807 dinarjev (+ 11.445 Din). Od skupne produkcije je 2.081.184 stofov lignita in 13.462.123 q rujavega premoga.

Nad 50.000 q se je pridobilo v premogovnikih:

1. Trbovlje, Trboveljska premogokopna družba	6.503.000 q
2. Zagorje, Trboveljska premogokopna družba	2.219.000 q
3. Velenje, Kraljev. Srbov, Hrčtov in Slovencev	2.023.200 q
4. Hrašnik, Trboveljske premogokopne družbe	1.300.300 q
5. Kočevje, Trboveljske premogokopne družbe	808.000 q
6. Ojstro, Trboveljske premogokopne družbe	774.200 q
7. Sentjanž, Andreja Jakla	677.116 q
8. Zabukovec, Kraljevine Srbov, Hrčtov in Slovencev	359.968 q
9. Brezovica, Ugljenokopnega dioniškega društva Mirna	188.461 q
10. Leše, grofov Henckel-Donnersmaka-Beuthen	173.408 q
11. Rajhenburg — Trboveljska premogokopna družba	67.300 q
12. Brezno — Hudajama	55.460 q
Ostali manjši premogovniki	393.913 q

7. PORAZDELITEV PREMOGA.

Od toletne produkcije in ostanka iz lanskega leta se je prodalo v tuzemstvo in sicer v Sloveniji 4 milijone 853.569 q, na Hrvaško 1 milijon 195.349 q, v Vojvodino 359.835 q, v Srbijo 152.537 q, skupaj 6.561.290 q ali 41.66% skupne produkcije.

V inozemstvo se je izvozilo: v Nemško Avstrijo 368.638 q, Ogrsko 150.890 q, Italijo 35.455 q, skupaj 554.983 q ali 3.52% skupne produkcije.

8.535.502 q ali 54.19% se je oddalo deloma železnicam v Jugoslaviji, deloma se je porabilo pri lastnih obratih in industrijah in za deputate lastnih uradnikov in delavcev, 4000 q je vzela povenj, 93.980 ali 0.60% pa je ostalo koncem leta na premogovnikih v zalogi.

(Dalje sledi.)

Interpelacija o trgovskem šolstvu.

Namestnik ministra trgovine in industrije, prometni minister dr. Velizar Jankovič je v svojem odgovoru na interpelacijo slovenskih poslancev glede trgovskega šolstva v Sloveniji odgovoril na način, s katerim se ne moremo zadovoljiti. Nimamo pri rokah stenografskega zapisnika dotične seje in zato smo navezani na poročila časopisov glede števil in argumentov, s katerimi je pobijal pritožbo glede kreditov za trgovsko šolstvo.

Minister je potegnil paralelo med Slovenijo in Srbijo, medtem ko je vse ostale pokrajine izpustil. S tem je izigral razmotrivanje celega vprašanja s stvarnega objektivnega polja na politično polje, kar po našem mnenju pri takem vprašanju kot je vprašanje strokovne prosvete absolutno ni dopustno.

Ker pa se je že to zgodilo, navajamo ministru v odgovor na njegove trditve sedaj natančne številčne podatke iz državnega proračuna za leto 1920/21 in za leto 1922/23, ki popolnoma ovržejo trditve ministra.

Po proračunu za l. 1920/21 partije 1800 do 1804 znašajo odobreni kre-

diti za trgovsko šolo v Skoplju 55 tisoč 742 Din; za trgovsko šolo v Bitolju partija 1805 do 1809, 55.680 Din in za državno trgovsko akademijo v Beogradu partija 1810 do 1815, 266.310 Din, ali skupno 377 tisoč 732 Din. V istem proračunu je za trgovsko šolstvo v Sloveniji pod partijo 1888 b) in v) odobren kredit 1.066.805 K ali 266.701 Din torej za 111.000 dinarjev manj.

V proračunu 1922/23 so odobreni sledeči krediti: pozicija 2318 do 2323 trgovska šola v Skoplju 298.436 Din 25 p, pozicija 2330 do 2335 trgovska akademija v Beogradu 647.755 Din 95 p, torej skupno 1.221.563.045 Din. K temu pride še trgovska šola v Podgorici s 174.493 Din in 20 p po partijah 2374 do 2380. Slovenija ima pa v istem proračunu za trgovsko šolstvo v partijah 2467 do 2470 odobrenih 774.412 Din in 25 para ali z drugimi besedami, ali ne celih 45% tega, kar je preliminarno za trgovske šole v Srbiji, s katerimi je minister namenoma potegnil paralelo. Povdarjamo posebno, da v tem proračunu pri Srbiji ni upoštevana trgovska šola v Leskovcu, ki jo poročila časopisov omenjajo.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA
ima stalno v zalogi vsako množino
Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Iz gornjih podatkov je razvidno, da ni res, da bi bili mi dobili večjo svojo ali pa enako svojo, temveč je resnica, da smo dobili skoraj polovico manj.

Minister Jankovič primerja potem obe pokrajini v teritorialnem oziru in po številu prebivalstva. Ta način primerjanja je direktno naiven. — Vsakdo ve, da je razvoj in stalež strokovnega šolstva sploh, posebno pa trgovskega šolstva odvisen od gospodarske razvitenosti posamezne pokrajine, ne pa od njenega teritorialnega obsega ali pa od števila prebivalstva.

Ni res, da datirajo trgovske šole v Sloveniji iz časa po prevratu, marveč so obstojale že desetletja poprej, razen trgovske akademije, ki je avstrijska vlada iz narodno-političnih razlogov ni dovolila. Tako datira ljubljanska trgovska šola iz leta 1908 in le mariborska trgovska šola je bila ustanovljena šele po prevratu, kot nadomestilo za graško šolo, kjer se je poprej šolal naraščaj iz Maribora in mariborske okolice.

Sicer pa končno številkah lahko ustvarijo napačno sliko, zato moramo tudi o podrobnosti nekoliko govoriti. Tako imajo na primer v proračunu 1923/24 v citiranih partijskih odobrenih za dopolnitev knjižnic, trgovske šole v Skoplju, Bitolju in v Beogradu 14.000 Din kredita, medtem ko imajo vse trgovske šole v Sloveniji 6.250 Din, torej nihi ne polovico. V našem listu je nedavno g. Ivan Mohorič obširno in izčrpno opisal stanje učiteljskih in dijaških knjižnic naših trgovskih šol in poudarjal nujno potrebo, da se tukaj nekaj denarja investira, ker so baš tu krediti popolnoma nezadostni.

Za ekscurzije je določenih za beograjsko trgovsko akademijo 8.000 dinarjev, medtem ko je za trgovsko šolstvo v Sloveniji pod partijo 2469, pozicija 3 določen za akademijo in vse tri šole skupaj znesek 750 Din; torej ne nihi ena desetina.

Nadalje predvideva proračun za podporo dijakom in dijakinjam trgovske akademije v Beogradu pod postavko 2353 znesek 100.000 Din, za učence trgovske šole v Bitolju in v Skoplju po 15.000 Din ter v Podgorici 10.000 Din, torej skupno 140 lisoč dinarjev. V proračunu za trgovsko šolstvo v Sloveniji te postavke sploh ni. Nočemo nikomur ničesar očitali, reklamiramo le enako pravico zase.

Dalje vidimo v proračunu šole v Skoplju in Bitolju pozicije za nabavo geografičnega kabineta in fizičnega kabineta po 2.000 Din za vsak kabinet in za vsako šolo, medtem ko v proračunu za Slovenijo te postavke sploh manjkajo. Slišali smo, da bodo srbijanske šole na račun reparacij dobile popolno opremo kabinetov in izbirk ter laboratorijev za strokovne šole in ne zavidamo jim tega. Samo želimo, da se trgovskim šolam pri nas dovolijo neobhodno potrebni krediti za nabavo učnih sredstev brez katerih je cel strokovni pouk nemogoč.

Trgovske nadaljevalne šole, ki obstojajo po naših meslih že nad 50 let, v Ljubljani celo že nad 80 let, so do leta 1922 redno prejemale državno podporo v obliki dvetretjinskega prispevka, brez katerega te šole sploh ne morejo obstojati. Ministrstvo je v proračunu za leto 1922 in 1923 odreklo in črtalo tem šolam vsako dotacijo in podporo, tako da se je od 14 šol vzdrževalo letos le še 7 in je obstoj tudi teh ogrožen za prihodnje leto. Prosimo, da gospod minister ovrže naše navedbe.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

8. Naše drobne surove kože, njih kvaliteta, porazdelitev, uporaba in trgovina.

Jarčje kože v Srbiji pred let. 1912 niso bile povsod enake kvalitete, marveč so se delile na 4 kvalitete. Razmerje kvalitete je bilo, ako se

vzame, da je bila prva kvaliteta 100, napram drugi 80, tretji 70, četrti pa 60.

Najboljše jarčje kože v Srbiji so iz Negotina, Zajčarja, Paračina, Čuprije, Niša, Leskovca, Vranje, Pirota, iz okolice Kruševca, ki so prvovrstne kvalitete.

Svilajnac, Veliko Gradišče, Požarevac, Smederevo, Kragujevac, Arandjelovac in Jagodina so dajale drugovrstno kvaliteto.

Leskovac, Vranje, Kraljevo in Čačak so imele kože tretje kvalitete.

Užice, Ivanica, Raška, Valjevo, Loznica so najslabše vrste in predstavljajo četrto kvaliteto, ker imajo rudečo dlako.

Najboljše so jarčje kože črne, bele in sivo-zelenkaste barve, ki se nahajajo v krajih prvovrstne kvalitete. Najslabše pa so rumene in rdeče barve, ki se nahajajo v krajih četrte kvalitete. Jarčje kože se ne prodajajo v krajih, kjer se producirajo, marveč se nosijo iz cele dežele skupaj in se potem zmešajo in sortirajo v Beogradu.

Jarčje kože se nadalje delijo po velikosti in je zato merodajen čas klanja: kože od živine, klane meseca marca in aprila, se imenujejo mlečne in so do 3 kg težke pri 100 komadih ter se uporabljajo za izdelavo rokavic; 2. one, ki so klane aprila in maja, se imenujejo mlečne ter jih tehta 100 komadov 30–40 kg in služijo za izdelavo finega ševroja in rokavic; 3. od junija do jeseni klane kože tehtajo 100 komadov od 45–60 kg, povprečno 50 kg ter imajo najboljše cene in se uporabljajo za izdelavo finega ševroja za obutev. Kvaliteta dvoletne ovce (dviska), kozje in jarčeve kože je različna po predelih: kjer se nahajajo prvovrstne jarčje kože, so prvovrstne tudi od dvoletnih ovc, kozje in jarčeve; kjer so drugorazredne jarčje kože tam so tudi ovčje, kozje in jarčeve kože drugorazredne.

Dviske »Heberling«, mala koza in veliki jarac imajo 4–6 stop višine in tehtajo 80–110 kg na 100 kosov. Uporabljajo se za izdelavo finega lakovega ševroja ter se izvažajo v Francijo in Ameriko. Med kozjimi kožami jih je 20%. Kozje kože tehtajo 130–140 kg na 100 kosov, a njih teža se giblje od 120–160 kg ter se uporabljajo za izdelavo ševroja in šagrina ter se izvažajo v Anglijo in Ameriko.

Jarčeve kože tehtajo od 170 do 250 in do 350 kg na 100 komadov ter se jih izvažajo za izdelavo avtomobilnih sedežev v Nemčijo. Kozje in jarčje kože gredo tudi v Ameriko. Pred vojno se je računalo, da je dajala Srbija do 2.000.000 jarčjih kož in 500.000 kozjih in jarčevih kož. Sedaj se ne pridobi nihi deseti del tega.

Najboljšo kvaliteto jagnječe kože imajo kože iz Zajčara, Kraljeva, Kruševca, Čačka, Požarovca, Svilanica, Barbarine in Petrovca, ki so prvovrstne kvalitete. To je podonavska pokrajina in so kože za 20 do 25% dražje.

Druga kvaliteta je iz krajev Niš, Vranje, Leskovac, Čabac, Užice, Valjevo, Gornji Milanovac in Ivanica.

Tretje kvalitete so: iz Vranje, Leskovca, v slučaju slabe pomladi iz Krujevac in iz sokolskega okrožja ob Drini. Jagnječe kože iz Užic, Ivanice in Valjeva so lisaste od garjev, a jarčje kože so luknjaste od koz. Tudi glede teh je kvaliteta po krajih različna.

(Dalje prihodnjič.)

Izvoz in uvoz.

Uvoz kuruze iz Amerike v Evropo. Uvoz kuruze iz Amerike v Evropo rasle rapidno. V letu 1922 se je uvozilo 54 milijonov bušljev (1 bušel znaša 24 kg) več nego v letu 1921. Nemčija je uvozila v letu 1922 30 milijonov bušljev (v letu 1921 samo 21.7 milijonov), Holandija 25 milijonov (prej 18 milijonov), Anglija 28 milijonov (prej 15 milijonov) in v istem razmerju je bil tudi uvoz v druge države. Rži je uvozila Evropa iz Zedinjenih držav v letu 1922 47 milijonov bušljev, a v letu 1921 29 milijonov.

Isto se ugovlavlja tudi glede ovsa. Uvoz suhih sliv in vočja se je zvišal od 5 milijonov v letu 1921 na 44 milijonov angleških funtov v letu 1922. Samo Francija je kupila 30 milijonov suhih sliv.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Avstrijska zunanja trgovina. Tekom meseca aprila je znašala avstrijska zunanja trgovina v uvozu 134.3 (januarja do aprila 482) milijonov zlatih kron, v izvozu pa 75.7 (283) milijonov zlatih kron. Pasivum znaša tedaj 58.6 (200) milijonov zlatih kron.

Francoska trgovinska bilanca. Celokupna vrednost francoskega uvoza v prvem trimesečju 1923 je znašala 6 milijard 974.044.000 frankov, napram 5 milijardam 233.879.000 frankov za isto periodo v letu 1922. — Vrednost izvoženega blaga v januarju, februarju in marcu 1923 je znašala 6 milijard 499 milijonov 134.000 frankov, napram 4 milijardam 880.237.000 frankom za isti čas 1922, kar pomenja, da se je v tem letu povečal izvoz za 1.618.897.000 frankov. Deficit v trgovinski bilanci Francije je znašal za prvo trimesečje 1923 474 milijonov 910.000 frankov, napram 353 in pol milijona v isti periodi v letu 1922.

Žitna borza v Osijeku. Vprašanje žitne borze v Osijeku je postalo aktualno, ker so merodajni krogi v Beogradu izjavili, da so pripravljeni dovoliti otvoritev predmetne borze. Predpriprave za borzo so v teku in je predvideti, da bo mogla borza že koncem tekočega leta začeti svoje poslovanje.

Nova trgovina za kožuhe. V Sarajevu so interesirani za prodajo kož osnovali delniško družbo »Kuna«; družba se bo bavila s kupovanjem, prodajanjem in eventuelno tudi s predelovanjem vsakovrstnih kožuhovin in drugih predmetov, kakor volne itd. Sedež podjetja je v Sarajevu, delniška glavnica znaša 2.000.000 Din, ki so razdeljeni na akcije po 100 dinarjev.

Indeksne številke v Nemčiji. Indeksne številke za veletrgovino v Nemčiji znašajo po statističnih podatkih državnega urada za statistiko z dne 15. junija 17.496 kratno dovojnega slanja, napram 12.393 kratnemu z dne 5. junija, torej povišanje za 41%.

Konkurzi na Čehoslovaškem. Tekom meseca maja je bilo na Čehoslovaškem prijavljeno 66 konkurzov, 207 tvrdk pa je prosilo za poravnalno postopanje.

Industrija.

Odkritje novih ležišč rude v Rusiji. Raziskovanja, ki so se začela v guberniji Kursk vsled opažanja magnetnih anomalij, se uspešno nadaljujejo. S pomočjo vrtnja je bilo odkrito zdržno ležišče železne rude v debelosti 225 m. Ruda vsebuje 41% železa. Resničnost je prekosila vsa pričakovanja. Najprej je bila odkrita plast rude v dolžini 250 kilometrov in potem so bila odkrita še štiri druga ležišča.

Denarstvo.

Terjatve napram bivšemu avstro-ogorskemu vojnomu erarju. Naše interese bo zanimalo, kako se obravnava te terjatve v Čehoslovaški. V tem pogledu objavlja centrala čehoslovaških trgovskih in obrtnih zbornic sledeči razpis trgovinskega ministrstva: »Vlada čehoslovaške republike je dosedaj podvzela vse korake, da doseže plačilo omenjenih terjatev od Avstrije, ki je po členu 205., zadnji odstavek St. Germain-ske mirovne pogodbe odgovorna za vse obveznosti bivše avstrijske vlade iz za vojne dobe. Avstrijska vlada razlaga gornje določilo mirovne pogodbe v načelu drugače, zaradi tega je čehoslovaška vlada naprosila reparacijsko komisijo, da odloči. Reparacijska komisija o tem še ni odločila, vsled česar se glede plačila omenjenih terjatev ni moglo ničesar ukreniti. Le gospodarsko najšibkejšim upnikom, to je malim obrtnikom in njihovim zadržam ter družbam, so se dovolili, ako so bili dani za to potrebni predpogoji, primerni predpogoji. — Vprašanje možnosti, dovoliti predpogoje tudi drugim upnikom, se je ponovno razmotrivalo. Položaj države pa dosedaj ni dopuščal, da bi mogla dati za ta namen potrebna sredstva na razpolago.«

Carina.

Nov carinski posrednik. Generalna direkcija carin naznanja, da je Josip Pitamic imenovan za carinskega posrednika pri glavni carinarnici na Jensenicah.

Carinska služba. Te dni je generalna direkcija carin začela izdajati list pod imenom »Carinska služba«, ki je službeni organ Generalne direkcije carin. Naloga lista je, da ponatisuje carinske zakone in one razpise, ki imajo zakonsko moč, da objavlja tudi vse druge carinske razpise in naredbe, da donša vsa važnejša poročila, ki se tičejo carinske stroke in da poroča o naši zunanji trgovini, carinskih dohodkih in stroških. V prvem zvezku lista (izšlo so tri številke skupaj) je ponatisnjena v celoti izvozna carinska tarifa z vsemi spremembami in dopolnitvami. List se tiska v državni tiskarni v Beogradu in stane 150 Din za mesta v državi, a 150 francoskih frankov za inozemstvo.

Promet.

Poštovanje v Rab. Društvo za promet lujcev naznanja, da dokler traja štrajk mornarjev, se vzdržuje dnevna promelna služba med Rabom in Bakrom z motornimi čolni. Odhod iz Bakra ob 8. uri zjutraj in odhod iz Raba ob 6. uri.

Konferenca za revizijo mednarodne konvencije. V Bernu se je končala mednarodna konferenca za revizijo mednarodne konvencije o železniškem blagovnem transportu. Tam se je tudi obravnavalo vprašanje konvencije glede osebnega transporta. Rezultat konference je sledeči: 1. Izdelana je nova konvencija za blagovni transport, katere popolnoma odgovarja današnjim razmeram. 2. Na istih pravnih temeljih se je sklenila tudi konvencija glede mednarodnega potniškega prometa. Konferenca se je udeležilo 25 držav. — Jugoslavijo je zastopal pomočnik generalnega direktorja g. Deroko. Konvencijo so osvojile vse države brez razlike. Švicarska vlada je pooblaščen, da skliče diplomatsko konferenco v Bern, ki naj sklepa o definitivnem odobrenju in ratifikaciji konvencije.

Mednarodna podonavska komisija. V Bratislavi zboruje mednarodna komisija za regulacijo prometa na Donavi. Komisija ima namen, da uredi vsa tranzitna vprašanja in da uredi vprašanje donavske paroplovne policije. Sklepi konference se bodo smatrali kot oficijelna pogodba med državami in bodo poslani parlamentom interesiranih držav, da jih ratificirajo.

Prevozna sredstva sovjetske Rusije. Ker bo v kratkem potrebno mnogo vagonov za prevoz žita, se je začelo popravljati 40.000 vagonov. Po popravilu poškodovanih vagonov bo razpolagala Rusija s 180.000 vagoni.

Trgovsko šolstvo.

Sklep trgovske nadaljevalne šole v Mariboru. V soboto dne 30. junija se je izvršil sklep trgovske nadaljevalne šole v Mariboru v navzočnosti zastopnikov trgovskega gremija. Iz poročila šolskega vodstva posnemamo, da je obiskovalo do konca šolskega leta I. razred 42 učencev (5 z odliko), II. razred 71 (15 z odliko) in III. razred 45 učencev (13 z odliko). Ker je zaznamovati razen par izjem, ki imajo položili ponavljalen izpit, kljub zelo strogi kvalifikaciji povoljen uspeh, je zaključek šole z ozirom na ogromno število učencev zelo razveseljav, ter gre celemu učiteljskemu zboru za njega trud vse priznanje. Na učence sta imela lepe nagovore predsednik gremija g. Weixl in g. Šostarič; upali je, da bodo njihovi lepi nasveti padli na rodovitna tla. Za tem so učenci zapeli državno himno in še par pesmi. — Hvalevredno od gremija je, da je obdaroval vse odličnjake kljub velikemu številu z raznimi knjigami.

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje gojencev in gojenk v šolsko leto 1923/24 se vrši dne 2. in 3. julija od 8. do 12. ure. K vpisu je prinesli zadnje šolsko izpričevalo in krstni oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam izven Celja je možno priglasiti se in poslati predpisane listine po pošti. Te naj bodo pri ravnanstvu vsaj 3. julija. — V prvi letnik se sprejemajo brez sprejemnega izpita dečki oziroma deklice, ki so dovršili 4. razred srednje šole ali popolno meščansko šolo ali pa pripravljali razred dvorazredne trgov-

ske šole in so stari vsaj 14 let. Poleg teh morejo biti sprejeti v prvi letnik tudi oni, ki so dobili v 4. razredu srednje šole drugi red ali listi, ki so dovršili 3. razred srednje šole, ako so stari 14 let in napravijo sprejemni izpit iz slovenščine, srbohrvaščine, nemščine, računstva, geometrije, zemljepisja, priradpisja in prirodoslovja. Pri preizkušnji se zahteva toliko znanja, kolikor si ga pridobijo učenci v pripravljalnem razredu dvorazredne trgovske šole. — V drugi letnik se sprejemajo absolventi prvega letnika dvorazrednih trgovskih šol s pravico javnosti.

Iz naših organizacij.

Iz Slovenjgradca. K podpisanim gremiju je prišlo že več priložb od strani trgovcev, da na progi Celje-Dravograd vedno primanjkuje vagonov, med tem ko je islih na južni železnici še preveč. — Prosimo vsled tega, da se blagovoli ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu potruditi in skrbeti, da bodo imeli lesni trgovci tukajšnjega okraja vsaj toliko vagonov, da spravijo vsaj najnujnejše pošiljke naprej. Gremij trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje v Slovenjgradcu.

Trgovski register.

Vpisale so se nastopne tvrdke: 555. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: »Kuverla«, konfekcijska tvornica, družba z o. z. — 556. Sedež: Rakek. Besedilo firme: Hienig & Rus. — 557. Sedež: Vič pri Ljubljani. Besedilo firme: »Ščit«, tovarna za inpregniranje papirja, družba z o. z. — 558. Sedež: Celje. Besedilo firme: Ferd. Pelle-jeva vdova, spedijsko, komisijsko in pohišveno transportno podjetje, Celje. — 559. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: »Brata Eberl«, nasledniki Marlinec, Cerne & Co., pleskarstvo, slikarstvo in črkoslikarstvo, družba z o. z. — 560. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: Trgovska banka d. d. (Poprava sklepa: ustanovitev podružnice za Slovenjgradec in ne za Celje). — 561. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: Zadruga papirnice Vevče, Goričane in Medvode, d. d. v Ljubljani (zviška glavnice od 40.000.000 na 50.000.000 K.) — 562. Sedež: Maribor. Besedilo firme: Jugoslovanska agrumarija, industrijska in trgovska družba z o. z. (Prokura se je podelila dr. R. Steinerju). — 563. Sedež: glavnega podjetja: Moste pri Ljubljani. Besedilo firme: F. Peneš in druga. Sedež podružnice: Fužine pri Ljubljani. — 564. Sedež: Skofja Loka. Besedilo firme: M. Lapuh in drug. — 565. Sedež: podružnice: Ljubljana. Besedilo firme: Croatia, gozdno-industrijska d. d., podružnica v Ljubljani. Sedež glavnega podjetja: Zagreb.

Dobava, prodaja.

Dobava pisarniških potrebščin. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 4. julija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave denarnih kuvert ter buck in zaponk za akte. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

govske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke. V pisarni intendature Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 16. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 6000 kg čiste pšenice bele moke (ničlarice). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja sladkorne tovarne. Stroji in aparati kompletne sladkorne tovarne na Čehoslovaškem se prodajo. Podrobnejši podatki so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Prodaja sodarske robe. V pisarni kr. direkcije šum v Vinkovcih se bo vršila dne 14. julija t. l. dražba nemške sodarske robe. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja saj. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici bo prodalo dne 13. julija t. l. polom pismene dražbe približno 150 vagonov saj. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Občni zbor Kranjske hranilnice se je vršil dne 30. junija popoldne pod vodstvom predsednika Dragolina Hribarja. Iz predloženega poročila ravnateljstva posnamemo, da so znašale hranilne vloge koncem leta 1922 113 milijonov 68.305.40 kron. Povprečna vrednost ene hranilne knjižice je znašala 5786.50 kron. Stanje hipoteknih posojil 31. decembra 1922 je bilo 18.196.985 K, stanje posojil občinam in korporacijam pa 25.586.901 K. Vrednostnih papirjev je imela hranilnica za vsoto 48.800.479.48 kron. Kreditno društvo Kranjske hranilnice je šlelo 145 udeležencev s kreditom 12.159.500 K, imovine v lekočem računu pri bankah so znašale 28.265.760.56 kron, skupno upravno imetje pa 70 milijonov 701.878.32 kron. — Čisti dobiček za leto 1922 znaša vsoto 469.689.44 K, ki se je porabil večinoma za odpise. Občni zbor je poročilo ravnateljstva soglasno odobril ter nato sklenil nova pravila in opravični red, ki so prilagojeni današnjim razmeram.

Stanje Narodne banke SHS z dne 22. junija. — Aktiva: (v milijonih dinarjev, v oklepajih razlike napram 15. junija): kovinska podloga 356.0 (+4.6), posojila 1417.2 (-11.4), račun za odkup kronskih novčanic 1238.2, račun začasne razmeze 298.0, državni dolg 2955.3, vrednost državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 276.4 (+26.4). Skupno 8679.8. Pasiva: vplačani del glavnice 21.4, rezervni fond 5.1, bankovci v obtoku 5473.7 (-37.0), državni račun začasne razmeze 298.0, državne terjatve po raznih računih 108.5 (+8.6), razne obveznosti 588.5 (+48.0), terjatve države za založene domene 2138.3, nadavek za nakup zlata za glavnico in fonde 45.9. Skupno 8679.8.

Adresar importnih in eksportnih tvrdk. Trgovska in obrtniška zbornica sestav-

lja seznam eksportnih in importnih tvrdk, ki je zelo važnega pomena za naše in inozemske konzulate in za inozemska trgovska podjetja, katerim se dajejo na podlagi tega seznama informacije. Interes zbornice je, da pridejo v seznam vse veletrgovine, razvrščene po strokah in predmetih, s katerimi se pečajo. Za to pozivlja zbornica vse interesirane protokolirane veletrgovine, imortnerje kakor tudi eksporterje, ki želijo priti v ta seznam, da takoj pismeno sporoče zbornici svoje naslove tvrdk in podatke, s katerimi predmeti se v eksportu odnosno importu pečajo.

Ameriški finančni minister obišče Beograd. Po poročilih iz Washingtona namerava ameriški finančni minister odpotovati v Evropo ter na licu mesta proučiti gospodarske in finančne razmere posameznih držav. Finančni minister obišče tudi Beograd.

Povečanje takse za polne liste v Rumunijo. Rumunsko poslansvo v Beogradu je naznanilo našem ministrstvu pravde, da je povečalo takso za podelitev vizuma na polne liste naših podanikov, kateri potujejo v Rumunijo, od 25. na 52 Din.

Svelovni kongres za mlekarstvo, na katerega je predsednik Zedinjenih držav povabil vse države, bo zboroval dne 2. in 3. oktobra t. l. v New-Yorku, dne 4. v Philadelphiji in potem v Sirakuzi, kjer bo od 5. do 10. oktobra tudi narodna razstava za mlekarstvo. Natančnejši spored kongresa je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Mednarodna razstava lesa v Lyonu. V Lyonu se bo vršila lelo od 6. do 21. oktobra velika mednarodna razstava lesa in lesnih izdelkov. Pismene prijave se imajo vposlati najdalje do 15. avgusta t. l., a vzorci morajo biti v Lyonu do 20. septembra t. l. Cena za 1 stand znaša 1000 frankov. Prijave se lahko vpošljejo polom naše trgovske agencije v Lyonu (Agence Commerciale Privilegiée, — Lyon, 27. Rue Sala 27).

Sejem v Nižjem Novgorodu. Trgovcem z Vzhoda, predvsem perzijskim, se dovoljujejo povodom nižnjonovgorodskega semnja razne izvozne in uvozne olajšave. Železniške tarife za prevoz surovin, ki prihajajo z Vzhoda, so bile znižane za 50%.

Družba »Cosulich« v Trstu ima v proštem poslovnem letu 6.221.436 lir čistega dobička in bo izplačala 8 % dividendo.

Državna borza dela. Promet od 1. januarja do 16. junija 1923 izkazuje 26.607 strank, in sicer 12.348 delodajalcev in 14.259 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 5577. — Dela iščejo: kovači, stavbinski in strojni ključavnice, mizarji, šivilje, nalakarice, peki, mlinarji, mesarji, tesarji, pisarniške moči, sluge, vzgojiteljice, trgovski sodniki, prodajalke, vajenci, vaječke itd. — V delo se sprejmejo: šveleraši, rudarji, pečarji, plečarji, železolarji, železostugarji, kleparji, natakarji, usnarji, zidarji, šivilje za perilo, služkinje, kuharice vajenci itd.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (30. junij). Pšenica: baška, 78 kg, ladja kanal, 22 vagonov 440; baška, 74-75 kg, 2-3 odst., 2 vagona 430; baška, 76 do 77 kg, 13.5 vagona 427.5-437.5; baška, 77-78, 2-3 odst., 10 vagonov 435. Ječmen: baški, 64-65 kg, 1 vagon 300. Oves: baški, povpraševanje 310. Turščica: baška, promptna, 20 vagonov 267-280; baška okrogla, 6 vagonov 280 do 325; bela, 1 vagon 315; ladja kanal, 18 vagonov 272.5; 40-50 odst. defektna, 2 vagona 168.75; baška, julij, ponudba 280. Fižol: baški beli, povpraševanje 700. Moka: baška »0«, 1 vagon 670; »2«, ponudba 635; »5«, 1 vagon 575; »6«, 1 vagon 500; banalska »5«, postavno Beograd, 2 vagona 562.5; »7.5«, 1 vagon 390. Tendencia čvrsta.

Žitni trg. Tendencia je tudi prošli teden ostala čvrsta. Posebno se je povpraševalo po pšenici, moki in koruzi. Postavno baška postaja notirajo: pšenica 4.40, moka »0« 6.70-6.75, koruza 2.75, oves 3.06. V Ljubljani notirajo: moka »0« 7.35, »3« 6.15, »4« 5.60, »7« 4.—, koruza 3.40, oves 3.60. Moke »0« primanjkuje.

Zivinjski sejem v Mariboru. Zivinjski sejem dne 26. junija je slal že v znamenju vpliva neugodnega vremena, ki je izjalovilo lepo upanje na izobilico izborne prve košnje. Naša prognoza, slavljenja že pred enim mesecem, se je vresničila: cene živini so znatno padle. Poleg vremenskega vpliva se je obistnil tudi razlog izvoza živine iz sosednih držav, vsled česar izostajajo iz štajerskih sejmov večji mesni izvozniki. Kupčija je omejena samo na domačo uporabo in na špekulacijo inozemskih izvoznikov, kateri — nastanjeni v Mariboru, preže le na ugodne kupčije. To pol niso več živinorejci diktirali cen, nego vsled slabega vremena ilak maloštevilni resni kupci. Ponudniki so se povečini oboljavljali znižanim cenam in se raje gnali živino domov. Prignalo se je 6 bikov, 175 volov, 352 krav, 12 teleč, skupaj 561 glav, torej za slab sejem izredno visoko število. Cene v Din (številk v oklepaju iz prejšnjega sejma dne 12. junija): debeli voli 12.50-15 (14-15), pol debeli voli 11.75-12.50 (12.25-13.75), plemenski voli 9.25-11.50 (9.25-12.50), bikji za klanje 10-14 (12), klavne krave 11.25 do 12.50 (13.50-14.50), plemenske krave 9.50-11.25 (12-13.50), krave za klobasarje 8.75-10 (8.25-11), molzne in breje krave 10-12.50 (10-13.50), mlada živina 12-13 (10-13.50), teleča 14.25 do 16.50.

Zvišanje cen za premog v Nemčiji. Iz Berlina javljajo, da so se dnevne rudarskih delavcev povišale za 57%. Zbog tega so lastniki rudnikov povečali cene premogu za 50%.

Proda se
večje število „DELNIC“
»Slov. Trg. delniške družbe«
kakor tudi družbe
»TRIGLAV D. D.«, Šmarca.
Naslov pove uprava »Trg. lista«.

MANA
tovarna kanditov in
mlenje soli in dišav
družba z o. z.
v Ljubljani
priporoča
po najnižjih cenah
vsakovrstne kandite,
zmleto morsko sol in
zmleti sladkor

AVTOMOBILE
TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-B.

Na veliko in malo!
Priporočamo: galanterijo, nogavice,
potrebščine za čevljarje, sedlarje, rin-
čice, podloge (belgier), nadalje potreb-
ščine za krojače in šivilje, gumbje,
sukanec, vezanine, svilo, tehnične deci-
malne in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Med dobrim najboljše!
Pfaff živalni stroji
za rodbino in
obrt
Puch Vozna kole-
sa, razni no-
vi modeli
LJUBLJANA IGNACIJ VOK NOVO MESTO

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi
: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.
ZAHTEVAJTE PONUDBO!
Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.